

BỆNH VIỆN ĐẠI HỌC Y DƯỢC TP HCM®

RÁCH SỤN CHÊM KHỚP GỐI

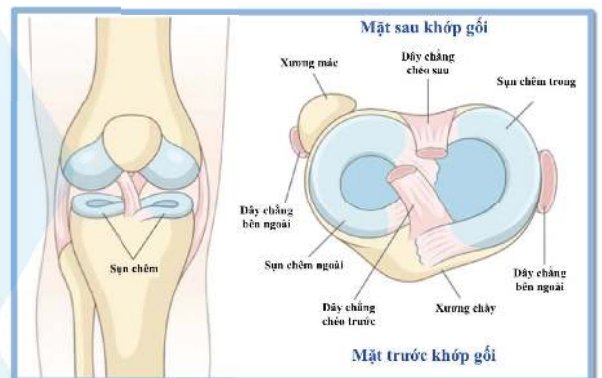
BS. Trần Nguyễn Phương
Khoa Chấn thương Chỉnh hình
Bệnh viện Đại học Y dược TP HCM

15 March, 2025

GIẢI PHẪU VÀ CHỨC NĂNG

- Sụn chêm: hình bán nguyệt nằm giữa xương đùi và xương chày: sụn chêm trong và sụn chêm ngoài
- Cấu tạo: từ mô sợi sụn (fibrocartilage)
- Chức năng:
  - ✓ Truyền tải lực, giảm áp lực lên sụn khớp
  - ✓ Hấp thụ và phân tán đều lực
  - ✓ Làm vững khớp gối, ngăn ngừa kẹt khớp
  - ✓ Cảm giác bản thể, hỗ trợ trượt và xoay gối
  - ✓ Phân phối dịch khớp: bôi trơn và nuôi dưỡng sụn khớp, giảm ma sát

Sụn chêm khớp gối
Nhìn từ phía trước và từ trên xuống

DỊCH TỄ HỌC

- ✓ Chiếm 6% chấn thương khớp gối, 75% là sụn chêm trong
- ✓ Tỷ lệ mắc hàng năm: 61/100.000 người
- ✓ Nguyên nhân thường gặp theo nhóm tuổi chính
  - Trẻ tuổi: chấn thương
  - Già: thoái hoá
- ✓ Tỷ lệ Nam/Nữ: 2,5/1
- ✓ Yếu tố nguy cơ: béo phì, gấp gối, chơi thể thao..

CƠ CHẾ RÁCH SỤN CHÊM

Chấn thương

- ✓ Lực nén ép kèm lực xoay, trực tiếp hoặc gián tiếp
- ✓ Thay đổi hướng đột ngột
- ✓ Gấp gối quá mức có tải trọng

Thoái hoá

- ✓ Vi chấn thương lặp đi lặp lại
- ✓ Thoái hoá collagen theo tuổi
- ✓ Liên quan tới men metalloproteinase (MMPs)
- ✓ Tỷ lệ rách sụn chêm thoái hoá:
  - 50 – 59 tuổi: 25%
  - 60 – 69 tuổi: 35%
  - 70 – 79 tuổi: 45%
  - Người có thoái hoá khớp gối: 75 – 95%

PHÂN LOẠI RÁCH SỤN CHÊM KHỚP GỐI

Theo hình thái

Longitudinal Tear

Parrot beak tear

Radial Tear

Flap Tear

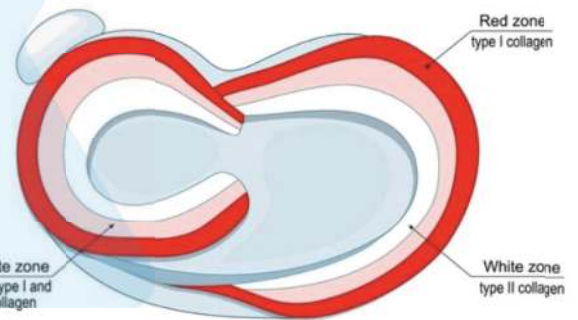
Horizontal Tear

Bucket Handle Tear

Theo vị trí tổn thương

TRIỆU CHỨNG LÂM SÀNG RÁCH SỤN CHÊM

- Đau khớp gối, có thể có chấn thương hoặc không
- Đôi khi có dấu hiệu kẹt khớp hoặc tiếng lạo xạo khớp
- Đau khi vận động gối
- Khám khớp gối: có thể thấy tràn dịch khớp gối
- Các thăm khám đặc hiệu:
  - ✓ Ấn đau khe khớp
  - ✓ McMurray test
  - ✓ Thessaly test
  - ✓ Apleys test

KHÁM LÂM SÀNG RÁCH SỤN CHÊM

Joint line test

McMurray test

Test	Sụn chêm trong		Sụn chêm ngoài		Sụn chêm + ACL	
	Độ nhạy	Độ đặc hiệu	Độ nhạy	Độ đặc hiệu	Độ nhạy	Độ đặc hiệu
McMurray test	48%	94%	65%	86%	45%	76%
Joint-line tenderness	71%	87%	78%	90%	65%	80%

Karachalios T. et al, 2005

KHÁM LÂM SÀNG RÁCH SỤN CHÊM

Thessaly test

Apleys test

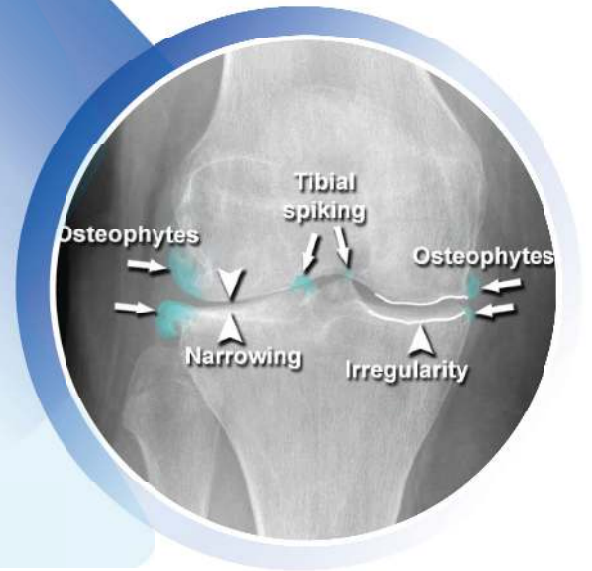
Test	Sụn chêm trong		Sụn chêm ngoài		Sụn chêm + ACL	
	Độ nhạy	Độ đặc hiệu	Độ nhạy	Độ đặc hiệu	Độ nhạy	Độ đặc hiệu
Apleys test	41%	93%	41%	86%	20%	84%
Thessaly test at 20°	89%	97%	92%	96%	80%	91%

Karachalios T. et al, 2005

VAI TRÒ CỦA CHẨN ĐOÁN HÌNH ẢNH

Xquang khớp gối

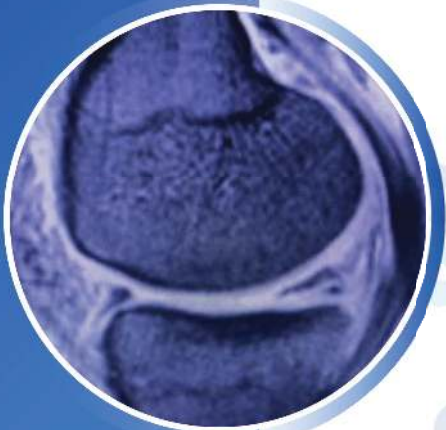
- Không có giá trị trong chẩn đoán rách sụn chêm
- Quan trọng ở người bệnh trên 40 tuổi
- Cần thiết trước khi quyết định phẫu thuật, để đánh giá mức độ thoái hoá khớp gối, phát hiện bất thường về trục chi, loại trừ các tổn thương xương
- Tư thế thẳng chịu lực, nghiêng 30 độ và chụp khớp chèn đùi
- Mức độ khuyến cáo: Mạnh

VAI TRÒ CỦA CHẨN ĐOÁN HÌNH ẢNH

MRI khớp gối

- Phát hiện tốt hình thái, vị trí của rách sụn chêm và các thương tổn phối hợp
- Độ nhạy 90%, độ đặc hiệu 85%
- Hạn chế: có thể âm tính giả ở người lớn tuổi có thoái hoá khớp gối, chi phí cao, không đặc hiệu khi có tràn dịch khớp nhiều, phụ thuộc vào kinh nghiệm của người đọc
- Nên được thực hiện trước phẫu thuật.

TIẾP CẬN CHẨN ĐOÁN RÁCH SỤN CHÊM

- Kết hợp hỏi bệnh sử và thăm khám lâm sàng
- Cần phối hợp nhiều test lâm sàng để tăng độ chính xác vì độ nhạy, độ đặc hiệu của mỗi test là không hằng định (Grade C)
- MRI không chụp thường quy ở người bệnh đau khớp gối → cần để xác định thương tổn kèm theo khi có chấn thương (Grade D) và trước khi quyết định phẫu thuật ở bệnh nhân rách sụn chêm thoái hoá (Grade A)
- Xquang gối chịu lực → chẩn đoán thoái hoá khớp gối (Grade A)

ESSKA Meniscus Consensus 2016, 2019

ĐIỀU TRỊ RÁCH SỤN CHÊM

Nguyên tắc điều trị

- ✓ Đối với rách sụn chêm thoái hoá:
  - Điều trị bảo tồn là lựa chọn đầu tiên
  - Thời gian điều trị bảo tồn tối thiểu 3 tháng trước khi cân nhắc phẫu thuật
- ✓ Đối với rách sụn chêm do chấn thương:
  - Nên phẫu thuật sớm khâu vì kết quả tốt hơn sụn chêm khâu muộn.
  - Ưu tiên phẫu thuật khâu bảo tồn sụn chêm hơn cắt bỏ sụn chêm

ĐIỀU TRỊ RÁCH SỤN CHÊM THOÁI HOÁ

Điều trị bảo tồn

- Thuốc giảm đau kháng viêm NSAID, Paracetamol..
- Tập vật lý trị liệu: sức cơ, cảm giác bản thể..
- Tiêm nội khớp: steroid, PRP, HA..
- Hiện đang nghiên cứu: ức chế metalloproteinase (MMPs)
(ESSKA Meniscus Consensus & Hội Thấp khớp học Việt Nam)

ĐIỀU TRỊ RÁCH SỤN CHÊM THOÁI HOÁ

Khi nào nên phẫu thuật?

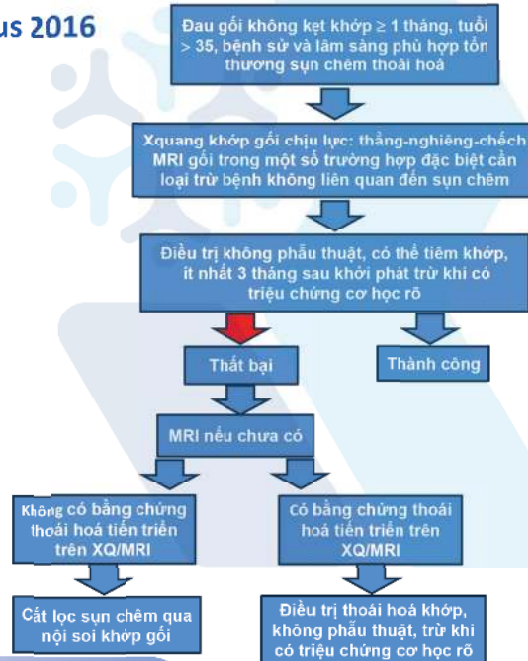
- **Không chỉ định phẫu thuật** rách sụn chêm thoái hoá mà không có triệu chứng cơ học hoặc có thoái hoá khớp gối từ trung bình đến nặng.
- **Chỉ định phẫu thuật khi:**
  - ✓ Có triệu chứng cơ học rõ ràng (kẹt khớp, lạo xạo khớp, cảm giác vướng trong khớp..)
  - ✓ Rách kiểu quai xích gây kẹt khớp
  - ✓ Điều trị bảo tồn tối thiểu 3 tháng không hiệu quả

(ESSKA Meniscus Consensus & Hội Thấp khớp học Việt Nam)

ĐIỀU TRỊ RÁCH SỤN CHÊM THOÁI HOÁ

ESSKA Meniscus Consensus 2016

ĐIỀU TRỊ RÁCH SỤN CHÊM CHẤN THƯƠNG

Thời điểm

- ✓ Khâu sớm cho kết quả tốt hơn khâu muộn
- ✓ Tỷ lệ thành công: khâu cấp tính 89-100%, khâu mạn tính 58-80%

Yếu tố ảnh hưởng

- ✓ Tuổi bệnh nhân không ảnh hưởng tới kết quả khâu
- ✓ BMI cao không làm tăng nguy cơ thất bại của khâu sụn chêm

Hỗ trợ lành mô

- ✓ Không khuyến cáo dùng PRP sau khâu sụn chêm
- ✓ Chưa đủ bằng chứng về hiệu quả của PRP, tế bào gốc sau khâu sụn chêm

Tổn thương đi kèm

- ✓ Nên phẫu thuật sớm sau chấn thương 60h nếu đứt ACL kèm rách sụn chêm quai xách. Có thể phẫu thuật 1 hoặc 2 thì

ESSKA Meniscus Consensus 2019

ĐIỀU TRỊ PHẪU THUẬT RÁCH SỤN CHÊM

- Phẫu thuật bảo tồn sụn chêm tối đa
- Cắt lọc sụn chêm bán phần thay vì toàn bộ
- Tránh cắt vùng rìa sụn chêm
- Phẫu thuật ghép/thay thế sụn chêm

PHỤC HỒI CHỨC NĂNG TRONG RÁCH SỤN CHÊM

✓ Điều trị bảo tồn

- Tuần 1-2: Kiểm soát triệu chứng với RICE, tập cơ tứ đầu đùi
- Tuần 2-6: Tập phục hồi ROM, tập tăng cường sức cơ không chịu lực
- Sau tuần 6: Tập chịu lực dần, trở lại hoạt động bình thường khi hết đau và đạt ROM

✓ Sau điều trị phẫu thuật

- Tuần 1-2: ROM sớm có giới hạn 0-90°, chống viêm, đi nặng, chăm sóc vết mổ
- Tuần 2-6: Tăng dần ROM và chịu lực, sức cơ không chịu lực
- Sau tuần 6: Tập chịu lực dần, có kháng trở. Bắt đầu chơi thể thao lại khi ROM đầy đủ, cơ lực đạt > 80% bên đối diện, không đau

KẾT LUẬN

- ✓ Rách sụn chêm khớp gối là tổn thương thường gặp
- ✓ Chẩn đoán rách sụn chêm dựa vào bệnh sử, thăm khám, có phối hợp nhiều test lâm sàng
- ✓ XQ và MRI khớp gối được khuyến cáo nên thực hiện trước quyết định phẫu thuật
- ✓ Rách sụn chêm thoái hoá nên được điều trị bảo tồn tối thiểu 3 tháng
- ✓ Rách sụn chêm do chấn thương nên được phẫu thuật sớm, ưu tiên các kỹ thuật phẫu thuật bảo tồn sụn chêm (save meniscus)

BỆNH VIỆN ĐẠI HỌC Y DƯỢC TP HCM®

THANK YOU

Để biết thêm thông tin, xin liên hệ

